

Utbildningsvetenskaplig kärna för förskollärare I Core of Educational Science for Preschool Teachers I

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: 11FK10

Version: 2.1

Fastställd av: Utbildningsutskottet 2012-01-04

Gäller från: VT 2012

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Pedagogiskt arbete (G1N)

Utbildningsområde: Undervisning

Ämnesgrupp: Pedagogik

Förkunskapskrav: Studenten ska vara antagen till Förskollärarytbildning, 210 högskolepoäng, vid Högskolan i Borås.

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Denna delkurs är den första kurs som studenten möter. Den syftar till att utifrån aktuell forskning sätta in utbildning och lärande i ett historiskt och nutida makroperspektiv och att synliggöra förskollärares samhällsuppdrag. I delkursen ges en första introduktion till centrala teorier kring lärande och utveckling. I delkursen ges en första introduktion till centrala teorier kring lärande och utveckling. Även läroplansteori belyses. Innehåll och makroperspektiv återkommer på ett fördjupat sätt i slutet av den utbildningsvetenskapliga kärnans andra termin. Delkursen syftar till att medvetandegöra studenten om specialpedagogikens villkor och grunder. Studenterna möts i studiegruppsarbete genom hela sin utbildning. Högskolan i Borås särskilda satsning på digitala lärprocesser introduceras. Studenten möter också en introduktion i vetenskapligt skrivande. Satsningen på estetiska lärprocesser startar i delkursen. Delkursen behåller genomgående makroperspektivet som här relateras till mänskliga rättigheter samt demokrati- och värdegrundsfrågor. Jämställdhetsfrågor och jämlikhetsfrågor kommer att belysas med särskild betoning på kön, klass och etnicitet. Vidare kommer inkludering och exkludering att problematiseras. Studenten skriver en text med krav utifrån den vetenskapliga texttypens konventioner, till exempel ifråga om referenshantering. Texterna behandlar allsidigt en fråga som studenten under delkursen har uppmärksammat att det finns olika synsätt på. Studenten ges utförlig återkoppling på struktur, ordval och språklig korrekthet. Studentens vetenskapliga kunskaper prövas också i seminarier där en artikel ur en facktidskrift och en vetenskaplig artikel behandlas. Inom delkursen får studenten också genomföra en intervju. I samarbete med Bibliotek och läranderesurser vid Högskolan i Borås sker en föreläsning och workshop kring informationssökning.

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Delkursen går från den tidigare kursens makroperspektiv till att också inta ett verksamhetsnära perspektiv med tydlig didaktisk koppling till aktuell forskning om utveckling, lek, lärande och lärandemiljöer. Under delkursen ges studenten möjlighet att diskutera förhållnings- och arbetssätt som bygger på forskning och teorier om barns utveckling och lärande. Samspelets och kommunikationens betydelse för lärandet uppmärksammas. Kognitiv och social utveckling fokuseras och särskild uppmärksamhet ägnas den språkliga utvecklingen inklusive flerspråkighet. Med utgångspunkt i läroplanen behandlas det urval av aktiviteter och material förskollärare gör i sin yrkesroll, hur de organiserar lek- och lärandemiljöer samt hur verksamheten kan utvärderas. Samtliga aspekter diskuteras utifrån ett mångfalds- och inkluderingsperspektiv. Vidare lyfts i delkursen estetiska uttrycksformer och användning av digitala verktyg. Exempel på detta är hur ljud- och bildbehandling kan stödja läroprocessen. Kunskaper om regler kring digital publicering, upphovsrättsregler, personuppgiftslagen samt etiska aspekter på dokumentationsarbete behandlas. Studenten gör en kortare VFU-period med det övergripande syftet att bekanta sig med och ta ställning till sitt yrkesval. Före VFU skall studenten ta del av gällande sekretessregler och under VFU genomför och analyserar studenten observationer.

Mål

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Studenten skall efter avslutad delkurs kunna

- redogöra för centrala teorier gällande utbildning i relation till ideologi, samhälle, fostran och individ
- beskriva förskolans och skolväsendets historia och framväxt med särskilt fokus på förskolans organisation, villkor och samhällsuppdrag
- redogöra för hur synen på kunskap och lärande har förändrats över tid och hur detta har kommit till uttryck i olika styrdokument och policytexter för förskolan
- redogöra för hur barn i behov av särskilt stöd beskrivits förr och beskrivs nu samt för samhällets olika insatser för barn i behov av särskilt stöd
- exemplifiera vad läroplansteoretiska aspekter på urval, organisation och bedömning kan innebära på en utbildningspolitisk nivå för förskolan
- redogöra för teorier gällande lärande och utveckling ur ett individ-, grupp- och samhällsperspektiv
- använda och argumentera utifrån vetenskapliga texter
- använda för utbildningen centrala digitala redskap
- planera, genomföra och redovisa intervjuer gällande yrkesrollen
- redogöra för och ta ställning till förskolans värdegrund, grundläggande demokratiska värderingar samt mänskliga rättigheter
- beskriva, kritiskt granska och dra slutsatser om hur bland annat klass, kön och etnicitet påverkar människors villkor och identiteter i förskolan
- beskriva vad som kännetecknar förskolans verksamhet, där inkludering utgör ett centralt mål, samt klargöra vad som kännetecknar sociala processer som kan få exkluderande konsekvenser
- diskutera sociala relationer i förskolan, med särskilt fokus på könsroller och genuskonstruktion
- granska och bedöma olika texters vetenskapliga grad
- söka och identifiera olika publikationer med fokus på vetenskapliga artiklar samt motivera val av vetenskaplig artikel
- skriva och bearbeta en text, enligt vedertagen svensk skriftspråksnorm och med användande av korrekt, vetenskaplig källhänvisningsteknik, där olika perspektiv på en kursspecifik fråga belyses

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Studenten ska efter avslutad delkurs kunna

- redogöra för centrala teorier om kunskap, lärande och barns utveckling med särskilt fokus på lek och kreativitet och hur dessa kan omsättas i pedagogisk praktik med barn
- exemplifiera och jämföra didaktiska val som gäller planering, genomförande, analys och uppföljning
- redogöra för teorier om språkutveckling, flerspråkighet och andraspråksutveckling samt didaktiska konsekvenser för dessa
- förklara och precisera hur man som förskollärare kan följa upp och analysera barns lärande och utveckling
- redogöra för och exemplifiera hur verksamhet i förskolan kan vara inkluderande respektive exkluderande
- motivera och värdera hur digitala verktyg och estetiska uttryckssätt kan användas i pedagogisk verksamhet
- redogöra för etiska och juridiska aspekter på digital publicering och upphovsrätt
- använda observation som en vetenskaplig metod för att studera verksamhet i förskola samt analysera och kritiskt granska processen
- ta ställning till sitt yrkesval i den verksamhetsförlagda utbildningen i förskola
- visa vuxenansvar, etablera kontakt med barnen och leda enskilda moment i den verksamhetsförlagda utbildningen i förskola

Undervisningsformer

Föreläsningar, seminarier, workshops samt verksamhetsförlagd utbildning.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Individuell skriftlig tentamen, individuella skriftliga inlämningsuppgifter, seminarier, samt muntliga presentationer.

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Individuell skriftlig tentamen, individuell muntlig redovisning, gruppvis skriftlig redovisning samt närvaro på och omdöme från VFU.

Student har rätt att genomgå maximalt fem (5) examinationstillfällen på den kursplan som studenten är antagen till. Varje examination ska erbjudas vid minst tre (3) tillfällen inom loppet av ett (1) år.

Vid ny kursplan kommer ytterligare tre (3) examinationstillfällen att erbjudas under en övergångsperiod om ett (1) år från och med att ny kursplan tillämpas.

Vid ett (1) underkänt betyg på verksamhetsförlagd utbildning har studenten rätt till ett (1) omexaminationstillfälle.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Före starten av delkurs 2 inbjuds studenterna till kursplaneringsmöte och vid respektive delkursslut genomförs en individuell skriftlig utvärdering. Utvärdering sker kontinuerligt muntligt under kursens gång. Resultatet av utvärderingarna är vägledande för utveckling av kommande kurser och delges studenterna genom kursens kursrapport som publiceras på Institutionen för pedagogiks hemsida.

Övrigt

Kursen ingår i Förskollärarytbildning, 210 hp.

Kursplanen är fastställd av Lärarutbildningsnämnden 2011-06-14.

Bilaga: Litteraturlista för Utbildningsvetenskaplig kärna för förskollärare I (11FK10)

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och

demokratiska grunder, 15 hp

Litteratur som är återkommande markeras med *

Dimenäs, Jörgen (red.) (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket – vetenskaplig metodik*. 1. uppl. Stockholm: Liber. (s. 47-69, 22 s.)*

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkenstgard (2011). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. Lund: Studentlitteratur. (s. 9-25, s. 27-38, s. 39-59, s. 89-111, 73 s.) *

Erdis, Mare (2007). *Juridik för pedagoger*. 4. uppl. Lund: Studentlitteratur (s. 103-109, 7 s.)

Forssell, Anna (red.) (2005). *Boken om pedagogerna*. Stockholm: Liber. (kap 3, 12, 13; s. 78-107, 286-343, ca 88 s.)

Gannerud, Eva & Rönnerman, Karin (2007). *Att fånga lärares arbete: Bilder av vardagsarbete i förskola och skola*. Stockholm: Liber. (179 s.)

Gruber, Sabine (2008). *När skolan gör skillnad. Skola, etnicitet och institutionell praktik*. Stockholm: Liber. (191 s.)

Hedlin, Maria (2006). *Jämställdhet: en del av skolans värdegrund*. Stockholm: Liber. (125 s.)

Hwang, Philip & Nilsson, Björn (2011). *Utvecklingspsykologi*. 3., rev. utg. Stockholm: Natur och Kultur. (kapitel 1-2, s. 19-76, 58 s.)*

Jarl, Maria & Rönnerberg, Linda (2010). *Skolpolitik: från riksdagshus till klassrum*. 1. uppl. Stockholm: Liber. (247 s.)

Jonsdottir, Fanny (2007). *Barns kamratrelationer i förskolan*. Malmö: Malmö högskola. (Kap. 3 och 8, 45 s.)

Lappalainen, Sirpa (2003). Celebrating internationality: Constructions of nationality at preschool. I Beach, Dennis, Gordon, Tuula, & Lahelma, Elina (red.) *Democratic Education: Ethnographic Education*. London: The Tufnell Press. (s. 80-91, 12 s.)

Lunneblad, Johannes (2006). *Förskolan och mångfalden. En etnografisk studie på en förskola i ett multietniskt område*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet. (Kap: Från mångkultur till hemkultur, s. 159-172, 14 s.)

Läraryrket och Lärarnas riksförbund (2006). *Yrkesetik i vardagen ett fördjupningsmaterial*. (12 s.)

Läroplan för förskolan Lpfö 98: reviderad 2010. (2010). Stockholm: Skolverket.
Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2442> (16 s.)*

Löfdahl, Annica (2011). En lekkamrat såklart! *Förskoletidningen*. Vol. 2, no. 11 (s. 6-10, 5 s.)

Odenbring, Ylva (2010). *Kramar, kategoriseringar och hjälpfröknar. Könskonstruktioner i interaktion i förskola, förskoleklass och skolår ett*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet. Tillgänglig på Internet: <http://hdl.handle.net/2077/22144> (S. 93-105, 109-130, 35 s.)

Orlenius, Kennet & Bigsten, Airi (2006). *Den värdefulla praktiken. Yrkesetik i pedagogers vardag*. Stockholm: Runa förlag. (157 s.)

Riddersporre, Bim, & Persson, Sven (red.). (2010). *Utbildningsvetenskap för förskolan*. Stockholm: Natur & Kultur. (kap 1-3, 5, 12; s. 21-82, 101-120, 229-252, ca. 106 s.)*

Svenska skrivregler. (2008). Stockholm: Liber. (s. 18-21 s. 24-27, s. 52-54, s. 132-133, s. 155-157, 16 s.)*

TAM-Arkiv, Läraryrket, Lärarnas Riksförbund, SFHL & Stiftelsen SAF (2010). *Lärarnas historia*. [Lärobjekt].
Tillgänglig: <http://www.larnashistoria.se/> [2011-10-18] (ca 150 s.)

Test, Joan (2006). Infant and toddler teachers as transmitters of culture. *International Journal of Early Childhood*, vol. 38, no. 1 (s. 47-63, 17 s.)

Williams, Pia (2011). Barns möte med barn – förskolans styrka. *Förskoletidningen*, vol. 2, no. 11 (s. 36-41, 6 s.)

Material om digital publicering tillkommer.

Referenslitteratur

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkensgard (2002). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. Lund: Studentlitteratur. (209 s.)

Svenska skrivregler (2008). 3., [utök.] utg. Stockholm: Liber. (263 s.)

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Litteratur som är återkommande markeras med *

Bengtsson, Hans & Svensson, Krister (2011). *Ansvar och sekretess i förskola, skola och fritidshem*. Stockholm: Liber (s. 305-339, 35 s.)

Brodin, Mariann & Hylander, Ingrid (1998). *Att bli sig själv*. Stockholm: Liber. (128 s.)

Dimenäs, Jörgen & Björkdahl Ordell, Susanne (2007). Enkät som redskap. I Dimenäs, Jörgen (red.) *Lära till lärare: att utveckla läraryrket – vetenskaplig metodik*. 1. uppl. Stockholm: Liber. (s. 82-84, 3 s.)

Dunkels, Elza (2010). Reaktionen på ungas nätanvändning. I Carlsson, Ulla (red.) *Barn och unga i den digitala mediekulturen*. Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet.

Tillgänglig: http://www.nordicom.gu.se/clearinghouse.php?portal=publ&main=info_publ2.php&ex=300 (s. 37-47, 11 s.)

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkensgard (2011). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. Lund: Studentlitteratur. (209 s.)*

Giske, Rune, Tjensvoll, Magrethe & Dyrstad, Sindre M. (2009). Fysisk aktivitet i barnehagen Et casestudium av daglig fysisk aktivitet i en avdelning med 5-åringar. *Nordisk Børnehaveforskning*. Vol. 3, no. 2 (s. 53-62, 10 s.)

Gupta, Amita (2009). Vygotskian perspectives on using dramatic play to enhance children's development and balance creativity with structure in the early childhood classroom. *Early Child Development and Care*. Vol. 179, no. 8, December 2009. (s. 1041-1054, 14 s.)

Hwang Philip & Nilsson Björn (2011). *Utvecklingspsykologi*. 3., rev. utg. Stockholm: Natur och Kultur. (365 s.) *

Ito, Mizuko (red.) (2010). *Hanging out, messing around and geeking out: kids living and learning with new media*. Cambridge, Mass.: MIT Press. (s. 29-78, 50 s.)

Jensen, Mikael & Harvard, Åsa (red.) *Leka för att lära: utveckling, kognition och kultur*. Lund: Studentlitteratur. (s. 29-92, 145-162, 82 s.)

Läroplan för förskolan Lpfö 98: reviderad 2010. (2010). Stockholm: Skolverket.

Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2442> (16 s.) *

Riddersporre, Bim & Persson, Sven (red.) *Utbildningsvetenskap för förskolan*. Stockholm: Natur & kultur. (s. 21-38, 192-207, 229-252, 58 s.)

Svenska skrivregler (2008). 3., [utök.] utg. Stockholm: Liber. (263 s.) *

Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön. Från ord till mening*. Lund: Studentlitteratur. (kap 1-4, 9, 126 s.)*

Wedin, Åsa (2011). *Språkande i förskolan och grundskolans tidigare år*. Lund: Studentlitteratur. (146 s.)